-Oplegnotitie-

Regionaal Beleidsteam COVID-19

Agendapunt geactualiseerde beleidslijn demonstraties

Vergadering:	**4 juni 2020**
Ingebracht door:	Projectteam OO via ROT
Toelichting door:	OOV

Gevraagd besluit

1. **Bespreken van de geactualiseerde beleidslijn demonstraties.**
2. **Bij de lijn van optreden bespreken of het aanvullend wenselijk is om;**
   a) **een maximum aantal deelnemers per populaire demonstratielocatie te stellen;**
   b) **een beperkt aantal plekken specifiek te prepareren als demonstratielocatie;**

Aanleiding en context

In het RBT van 23 april is besproken dat de beleidslijn voor demonstraties wordt geactualiseerd volgens het uitgangspunt dat bij demonstraties vooral wordt aangestuurd op het waarborgen van 1,5 meter afstand, en niet in de eerste plaats meer op het aantal deelnemers. De Voorzitter heeft in het Veiligheidsberaad steun gekregen voor deze lijn en dit is op 7 mei vastgesteld in het RBT.

In het licht van de recent forse toename van demonstraties en het verloop van de manifestatie op Tweede Pinksterdag op de Dam is in overleg met de Hoofdcommissaris van politie en de waarnemend Hoofdofficier van Justitie voorgesteld de bestaande beleidslijn van het RBT verder aan te scherpen en voorlopig geen demonstraties op de Dam toe te staan. De motivatie voor dit laatste besluit van de Voorzitter van de Veiligheidsregio is in bijgevoegde brief uiteengezet.

Daarbij wordt in deze notitie het voorhanden zijnde instrumentarium geëxpliciteerd om vooraf, tijdens en na afloop beheersmaatregelen te nemen om de beheersing van de pandemie te voorkomen, binnen de context van demonstreren.

Hieronder vindt u de nader uitgewerkte beleidslijn, waarbij de aanvullingen geel gearceerd zijn. In het groen zijn de bespreekpunten tussen politie, OM en gemeente.

Korte bestuurlijke samenvatting/toelichting

Uitgangspunten

- De individuele deelnemer van een demonstratie heeft in de eerste plaats een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om zijn of haar gezondheid en die van zijn of haar omgeving;
- Daarnaast heeft de organisatie van de demonstratie een verantwoordelijkheid voor de gezondheid voor de deelnemers en hun omgeving;
- In het kader van de bestrijding van de pandemie, neemt de lokale overheid daar bovenop ook maatregelen. Daarbij geldt dat;
    - de landelijke richtlijnen leidend zijn;
    - het recht om te demonstreren een grondrecht is;
    - demonstreren een essentieel onderdeel is van een democratische rechtsstaat;
    - het medicijn mag niet erger zijn dan de kwaal; in dit geval betekent dit dat het mogelijke effect van overheidsoptreden niet een ernstiger risico voor de gezondheid mag opleveren, dan het ongemoeid laten van de situatie.
- Het bevoegd gezag van de gemeente alwaar de demonstratie plaatsvindt wordt altijd betrokken bij de besluitvorming.

Lijn van optreden

Voorafgaand aan demonstratie (besluitvormingsproces)

- De termijn voor de kennisgevingsplicht wordt gedurende de Corona tijd verlengd naar minimaal 72 uur, tenzij in de lokale APV een langere termijn wordt aangehouden. (vergt aanpassing in de noodverordening)
- De organisator wordt voorafgaand aan het doen van de kennisgeving door de gemeente gewezen op de risico's van besmetting en de door de RIVM geadviseerde maatregelen waarvoor zij verantwoordelijkheid dragen.
- Na de kennisgeving worden bovenstaande maatregelen en maxima per locatie als afdwingbare voorschriften opgenomen in een (automatische) Wom-brief;
- de Gemeente of politie zoekt voorafgaand contact met organisatoren die demonstraties aanmelden boven de 2 personen;
- In het contact wordt aangespoord om het aantal deelnemers aan de demonstratie zoveel mogelijk te beperken. Er wordt daarbij nogmaals gewezen op de door de RIVM aangegeven gezondheidsrisico's, hun verantwoordelijkheid als organisator en de mogelijke aansprakelijkheidsrisico's;
- Voorts wordt nagegaan of het afstandscriterium met zekerheid kan worden nageleefd. In die afweging wordt gekeken:
    - Naar de informatie en inschatting van de politie.
    - naar de mate waarin de locatie geschikt is voor het gewenste aantal deelnemers;
    - of met de organisator goede afspraken gemaakt kunnen worden over het naleven van de gewenste 1,5 meter afstand.
- Indien de door de organisator geprefereerde locatie niet geschikt is voor het gewenste aantal deelnemers, wordt een geschikte alternatieve locatie voorgesteld;

- Indien er geen geschikte locatie is (het verwachte aantal deelnemers is te groot) wordt de demonstratie (indien dit beheersbaar kan) verspreid over meerdere locaties of op de gewenste locatie met max aantal deelnemers als de inschatting is dat dit maximum niet wordt overschreden.
- Aanvullend op de locatiekeuze worden op advies van de politie vooraf altijd aanvullende beheersmaatregelen afgewogen, zoals;
    - Verbieden van randactiviteiten (muziek, uitdelen eten/drinken, etc.);
    - Verbieden van objecten (podia, versterkt geluid, schermen);
    - Omleiden openbaar vervoer;
    - Omleiden overig verkeer;
    - Nudging (cirkels);
    - Communicatie richting deelnemers;
    - Communicatie richting andere gebruikers van de openbare ruimte;
    - Inkorten van het programma;
    - Doseringsmaatregelen.
- Indien de organisator de alternatieve locatie(s) afwijst, of er onvoldoende vertrouwen bestaat dat afspraken worden nagekomen, wordt een aanvullende WOM-brief verstuurd in driehoeksverband besproken of de demonstratie toch wordt toegestaan dan wel extra voorschriften nodig zijn. Hierbij wordt aanvullend advies van de GGD/GHOR betrokken.
- Indien de risico's onderschreven worden door GGD/GHOR, wordt de organisatie middels een brief op grond van de Wom (in het belang van de gezondheid) een beperking of een verbod opgelegd en gevraagd hierover te communiceren met de achterban;

Bespreekpunt 1a:
Aanvullend op bovenstaande lijn kan gekozen worden om een door politie geadviseerd maximum te stellen bij enkele populaire demonstratielocaties, waarbij de 1,5 meter nageleefd kan blijven worden. Het vaststellen van deze aantallen geeft richting en bevordert objectivering in de besluitvorming. Deze aantallen zouden niet actief naar buiten gebracht moeten worden, gezien de vrees dat organisatoren hier bij het doen van de kennisgeving misbruik van maken.

Gevraagd besluit:
- Instemmen met het uitwerken van een maximum aantal deelnemers per populaire demonstratielocatie voor intern gebruik;

Bespreekpunt 1b:
Aanvullend kunnen tijdens deze gezondheidscrisis vooraf een beperkt aantal demonstratielocaties aangewezen worden in de regio. Deze locaties kunnen dan specifiek worden getoetst en geprepareerd voor demonstreren tijdens Corona en hier

kan ook op worden gestuurd (middels communicatie). Als daarmee echter wordt gesteld dat demonstreren elders wordt verboden, dan is dat een vergaande beperking van het demonstratierecht met bijkomende juridische risico's.

Gevraagd besluit:

- Instemmen met het operationeel uitwerken om een beperkt aantal plekken te prepareren als demonstratielocatie;

Tijdens demonstratie

Demonstraties waar blijkt dat de 1,5 meter niet **kan** worden nageleefd:

- Demonstraties die conform de gestelde termijn zijn aangemeld en waarbij de voorschriften wel worden nageleefd, maar desondanks de 1,5 meter niet kan worden nageleefd, doordat het aantal deelnemers hoger is dan vooraf ingeschat, worden in driehoeksverband aanvullende beheersmaatregelen afgewogen, zoals;
  - Doseringsmaatregelen.
  - Verbieden van randactiviteiten (muziek, uitdelen eten/drinken, etc.);
  - Verbieden van objecten (versterkt geluid, schermen);
  - Omleiden openbaar vervoer;
  - Omleiden overig verkeer;
  - Communicatie richting deelnemers;
  - Communicatie richting andere gebruikers van de openbare ruimte;
  - Inkorten van het programma;
- Individueel handhaven op de demonstranten die niet 1,5 meter naleven. Indien hierbij risico ontstaat voor escalatie, is dit een driehoeksbesluit;
- Indien alsnog de 1,5 meter niet kan worden nageleefd, wordt in het belang van de gezondheid ontbonden, tenzij in driehoeksverband wordt geoordeeld dat dit leidt tot escalatie en geweld.
- De demonstranten worden in eerste instantie gewezen op de gezondheidsrisico's en gevorderd om uit elkaar te gaan;
  - Indien hier geen gehoor aan wordt gegeven, volgt daadwerkelijk optreden. Bij vrees dat optreden escalerend werkt, wordt eerst expliciete instemming van de Voorzitter van de Veiligheidsregio gevraagd; De Voorzitter zoekt daarvoor indien nodig afstemming met de lokale driehoek.
  - Dat optreden is gericht op het uitschrijven van processen – verbaal (boetes) aan (afhankelijk van de inspanningen van de organisator) in eerste instantie de organisator en vervolgens de medestanders;
  - Bij escalatie kan dit leiden tot aanhouding.

Demonstraties waarbij sprake is van een schending van een verbod/voorschrift of demonstraties die niet (tijdig) zijn aangemeld:

- Indien de organisatie de demonstratie niet (tijdig) heeft aangemeld, een verbod of voorschrift wordt geschonden, wordt de organisator hierop aangesproken. Dat betekent dat organisatoren – die zich niet houden aan de voorschriften – gewezen worden op het feit dat ze een strafbaar feit hebben begaan en dat het openbaar ministerie hierover zal worden geïnformeerd. Het is aan het openbaar ministerie om strafbare feiten te handhaven;
- Bij het eveneens niet naleven van de 1,5 meter wordt in afstemming met GGD/GHOR de demonstratie door de Voorzitter van de Veiligheidsregio op grond van de Wet openbare manifestaties ontbonden en hierop wordt gefaseerd gehandhaafd:
- De demonstranten worden in eerste instantie gewezen op de gezondheidsrisico's en gevorderd om uit elkaar te gaan;
    - Indien hier geen gehoor aan wordt gegeven, volgt daadwerkelijk optreden. Bij vrees dat optreden escalerend werkt, wordt eerst expliciete instemming van de Voorzitter van de Veiligheidsregio gevraagd;
    - Dat optreden is gericht op het uitschrijven van processen – verbaal (boetes) aan in eerste instantie de organisator en vervolgens de medestanders;
    - Bij escalatie kan dit leiden tot aanhouding.

Na afloop van de demonstratie

Indien sprake is geweest van een demonstratie waarbij ondanks alle inspanningen sprake is geweest van mogelijke besmettingen, wordt in afstemming met de driehoek besproken of een evaluatie opgestart dient te worden of een bepaalde vorm van nazorg gewenst is. In deze besluitvorming wordt de GGD/GHOR betrokken.

Consequenties

O.a. Implementeren van de automatische bevestiging in de verschillende gemeenten en aanpassing van de regionale noodverordening inzake de kennisgevingstermijn.

Besluitvormingsroute

Datum vergadering/overleg	Afgestemd in/met
3 juni 2020	OM, Politie, DJZ
4 juni 2020	Kolom OO (per mail)
4 juni 2020	ROT (per mail)

Meegezonden stukken

1. Overzicht demonstraties (mogelijke aanvullingen uit de regio)
2. Concept beantwoording kennisgeving
3. WOM-Brief naar aanleiding van demonstratie 4 juni op de Dam